

19 Nisan 2024

GLOBALDE NÜKLEER VE GÜNEŞ ENERJİSİ YÜKSELİŞTE, KÖMÜR DEVRİ SONA ERİYOR

Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC) tarafından “İş Dünyası ve Sürdürülebilir Enerji” konulu konferans, İstanbul’da gerçekleştirildi.

Açılış konuşmasını yapan Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol, küresel enerji piyasalarını dört ana başlıkta ele aldı;

“Kömür bitiyor, doğalgaz fiyatları düşüyor, başta güneş olmak üzere yenilenebilir enerjiye ilgi artıyor, nükleer enerji santralleri geri dönüyor.”

Konferansta ayrıca moderatörlüğünü Shell Türkiye Ülke Başkanı Ahmet Erdem’in gerçekleştirdiği panelde, Borusan Holding İnsan, İletişim ve Sürdürülebilirlik Grup Başkanı Nursel Ölmez Ateş, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye) Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Ebru Dildar Edin, Baker Hughes Türkiye Ülke Direktörü Filiz Gökler ve Enerjisa Enerji Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Mehtap Anık Zorbozan konuşmacı olarak yer aldı.

Dünya ve Türkiye enerji ve iklim gündeminin güncel konularına mercek tutan **Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC)** tarafından İstanbul’da düzenlenen konferansta “**İş Dünyası ve Sürdürülebilir Enerji**” konusu çok yönlü olarak masaya yatırıldı.

İş dünyasının gözünden sürdürülebilirlik alanındaki trendler, zorluklar ve fırsatların ele alındığı konferansın keynote konuşması Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı **Dr. Fatih Birol** tarafından yapıldı. Dr. Birol, yaptığı konuşmada, küresel enerji piyasaları için dört temel analizde bulundu. Birol, doğalgaz piyasasında fiyatların düşüşünün Türkiye için avantaj sağladığının altını çizerek “Ukrayna-Rusya savaşının başlamasıyla çok yüksek seviyelere ulaşan doğalgaz fiyatları şu an daha makul seviyelerde. Doğalgaz fiyatlarında ciddi bir düşüş yaşanıyor. Bu Türkiye için çok

güzel bir haber. 2025, 2026 ve 2027 yıllarında özellikle bazı kaynaklardan ciddi anlamda doğalgaz piyasalarına arz gelecek.. Bu arz, geçmiş 30 senede tesis edilen doğalgaz miktarının yarısına denk geliyor” dedi.

Dr. Birol, kömüre olan talebin bir iki ülke dışında tamamıyla azaldığına da dikkat çekerek “Bunun esas nedeni iklim faktörü değil. Esas neden yerli kaynak olarak daha ulusal olması. Çin ve Hindistan hala kömür tesisleri kuruyor ama bunların da büyümesi geçmişe göre son derece yavaş” diye konuştu.

“Nükleer elektrik üretimi yakında en yüksek seviyeye çıkacak”

Dr. Birol 2023 yılında dünyada devreye alınan bütün elektrik santrallerinin yüzde 85’inden fazlasının yenilenebilir enerjiye sahip olduğunu, bunun yanında nükleer santrallere de yeniden dönüş yapıldığını kaydetti. Gelecekte elektriğin büyük bölümünün yenilenebilir enerjiden geleceğini belirten Dr. Birol şunları söyledi;

“Bütün dünyada nükleer enerji geri dönüyor. En son kazanın yaşandığı Japonya nükleerde yeniden artışa başladı. Kore ve İsveç aynı politikadalar. Nükleer santrallerine karşı çıkan ülke kalmadı diyebiliriz. Fransa, Polonya, Türkiye ve Amerika’da yeni santraller yapılıyor. 2025-2026 yıllarında dünya nükleer elektrik üretiminin en yüksek seviyeye çıkacağını düşünüyorum.”

Dr. Birol ayrıca enerji verimliliğine de vurgu yaparak, enerji verimliliğini “ilk yakıt” olarak tanımladığını ve bütün ülkelerin bu alandan istifade edebileceğini belirtti.

“Avrupa enerjide zor durumda.”

Dr. Fatih Birol Avrupa enerji piyasalarını değerlendirerek sözlerine şöyle devam etti;

“Avrupa Birliği, enerji fiyatları, enerji güvenliği ve enerji ekonomisi açısından baktığımız zaman oldukça zor bir durumda. Bir ülkeye yani Rusya’ya enerji açısından çok fazla göbekten bağımlı olmanın sorununu yaşıyorlar. Avrupa Birliği ülkeleri petrolün yüzde 65’ini, gazın ise yüzde 75’ini Rusya’dan alıyordu;bu bir hata. İkinci hata nükleer enerjiye sırtını dönmesi, üçüncüsü ise güneşte yıllar önce başladıkları atılımın devamını aynı tempoda getirememeleri.stratejik politikayı izleyememeleri. Doğalgaz fiyatları 5 dolara geriledi ancak ABD’de ise 2 doların altında. Elektrik fiyatları Avrupa’da Çin’in neredeyse 3-5 misli. Avrupa’ da eğer sanayiciyseniz ve üretim maliyetinizin yüzde 60-65’ini enerji maliyetleri kapsıyorsa bu fiyatlarla ne ABD ile ne de Çin’le rekabet edemezsiniz. Ayrıca, Avrupa’ya yeni bir sanayi master planı gerekiyor, bunu önerdim. ”

“Panel iş dünyasını buluşturdu”

Moderatörlüğünü Shell Türkiye Ülke Başkanı **Ahmet Erdem’in** üstlendiği panelde ise; Borusan Holding İnsan, İletişim ve Sürdürülebilirlik Grup Başkanı **Nursel Ölmez Ateş**, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye) Yüksek İstişare Kurulu Başkanı **Ebru Dildar Edin**, Baker Hughes Türkiye Ülke Direktörü **Filiz Gökler** ve

Enerjisa Enerji Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi **Mehtap Anık Zorbozan** konuşmacı olarak yer aldı.

Panel Moderatörü Shell Türkiye Ülke Başkanı **Ahmet Erdem**, çok boyutlu önemli dinamikler içerisinde sürdürülebilir bir geleceği düşünmek, planlamak ve inşa etmek için önemli fırsatlar olduğunu belirterek, enerjinin ekonomik büyümenin ve sosyal gelişimin en önemli unsurlarından birisi olmaya devam edeceğinin altını çizdi.

Erdem, enerjinin yaşamsal ve ekonomik kazanımlarının yanında karbon salımını azaltmanın ve enerji dönüşümü içerisinde de sürdürülebilir enerji çözümleri geliştirmenin sürdürülebilir bir gelecek için çok kritik olduğuna vurgu yaptı. İş dünyasının da, sürdürülebilir enerjinin geleceği için; teknoloji, inovasyon ve finansman gibi kritik faktörleri gözardı etmemek durumunda olduğunu belirten Ahmet Erdem, sürdürülebilir enerji çözümleri geliştirmek için enerji sektörünün yanı sıra karar vericiler ve tüm paydaşların birlikte çalışması gerektiğine ve bu çerçevede işbirliklerinin önemine vurgu yaptı.

“Enerji dönüşümü artık zorunluluk”

Borusan Holding İnsan, İletişim ve Sürdürülebilirlik Grup Başkanı Nursel Ölmez Ateş, panelde yaptığı konuşmada küresel iklim hedeflerinin yakalanması için enerji dönüşümünün bir zorunluluk haline geldiğini kaydederek, “Sürdürülebilir enerji geçişi, iş dünyasının da ana gündem maddelerinden biri oldu. Uluslararası düzenlemelere uyum için, enerji yoğunluğu yüksek olan sektörler yenilenebilir enerji çözümlerine yöneldi. İş dünyası olarak enerji ihtiyaçlarımızı karşılayacak ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasını destekleyen yenilenebilir enerji yatırımlarına odaklanırken diğer taraftan enerji verimliliği çözümlerini de projelendiriyoruz. Öte yandan yeni enerji teknolojilerinin gelişmesi ve erişilebilir olması da çarpan etkisi yaratıyor ancak altyapının ve teknik kapasitenin güçlendirilmesine yönelik uygulamalar da öncelikli konu başlıklarımız arasında. Sürdürülebilir enerji yatırımlarının artması için yeşil finansman kaynaklarına erişim de çok kritik bir konu. Tüm bu gelişmeleri yakından izliyoruz ve sürdürülebilir enerji dönüşümü için sorumluluk üstleniyoruz” dedi.

“2050’ye kadar 200 trilyon ABD dolarına ihtiyaç var”

Diğer bir panelist **İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Ebru Dildar Edin** de konuşmasında şu görüşleri dile getirdi;

“Enerji israfının önemli ölçüde azaltılmasına ve enerji kaynaklarının fosil kaynaklardan yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişi için kolektif bir çaba ve güçlü bir iradeye duyduğumuz ihtiyacın yanı sıra dünyada düşük karbonlu bir ekonomiye geçiş için 2050’ye kadar 200 trilyon ABD doları miktarında finansal ihtiyaç var. Bu da yılda yaklaşık

7 trilyon ABD doları yeşil finansmana ulaşılması demek oluyor. İyi haber şu ki temiz enerji geçişinde küresel yatırımlar, 2022’de yıllık %29’luk bir büyüme oranıyla 1.1 trilyon ABD dolarına ulaştı. Bu rakam şu anda fosil yakıt yatırımlarıyla denk ancak iş birliğini artırdıkça bu değerlerin doğa dostu yatırımlardan yana artacağına inanıyoruz. Türkiye’nin de güneş enerjisinde kurulu gücünün tarihi seviyeye ulaşması ve elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin katkısının %51’i geçmesi gibi gelişmeler ülkemizin bu alandaki potansiyelini ortaya koyuyor. Ülkemizin yeşil dönüşüm hedefleri için yenilenebilir enerjide daha fazla projeyi hayata geçirmesi gerektiğini de görüyoruz.”

“Sürdürülebilir enerji teknolojilerine yatırım odağımızda”

Baker Hughes Türkiye Ülke Direktörü Filiz Gökler de Baker Hughes şirketinin, 120’den fazla ülkede yaklaşık 55.000 çalışanla faaliyet gösteren küresel bir enerji teknolojisi şirketi olduğunu belirterek başladığı konuşmasını şu sözlerle sürdürdü;

“Küresel iklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir enerji dönüşümü kapsamında bir taraftan operasyonel ayak izimizi azaltan sürdürülebilir uygulamaları hayata geçirirken, diğer taraftan yeni nesil yakıt hidrojen, karbon yakalama, kullanma ve depolama, jeotermal ve temiz enerji gibi yarının sürdürülebilir enerji teknolojilerine yatırım yapmaya odaklanıyoruz.

Sınırlı finansman, enflasyon, global ve bölgesel siyasi istikrarsızlık, jeopolitik gerilimler, tedarik zinciri zorlukları, politika ve düzenlemelerdeki eksiklikler gibi zorlukların üstesinden gelerek enerji arzı, güvenliği ve sürdürülebilirliği arasındaki dengeyi sağlamak ve enerji dönüşümüne öncülük etmek, hayati önem taşımaktadır.

Enerji dönüşüm yolculuğunda, entegre düşünce ve paylaşımcı sürdürülebilirlik standartları ışığında, enerji üreticileri, teknoloji ve hizmet sağlayıcıları, enerji alıcıları, politika yapımcıları ve genel olarak tüm toplumun birlikte çalışması gerektiğine inanıyoruz. Enerjiyi geleceğe birlikte taşıyalım.”

“Yenilenebilir enerji kapasitesi üç katına çıkmalı”

Enerjisa Enerji Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Mehtap Anık Zorbozan da enerjinin geleceğinin, yenilenebilir enerji kaynaklarına, enerji verimliliğine ve sürdürülebilir enerji teknolojilerine doğru artan yönelimle şekillendiğini kaydederek şöyle konuştu;

“Ancak bu yönelimler, ülkeler için satın alınabilirlik, elektrik güvenliği ve temiz enerji tedarik zincirlerinin dayanıklılığı perspektiflerinde yeni riskler doğuruyor. Riskleri yönetmek ve yeni dönemin yatırım ihtiyaçlarını karşılamak önümüzdeki dönemin gündemini oluşturacak zira 2030 karbon hedeflerine ulaşmak için yenilenebilir enerji

kapasitesinin üç katına çıkarılması, enerji verimliliği iyileştirmelerinin hızının ikiye katlanması, elektrifikasyonun artırılması ve fosil yakıt operasyonlarından kaynaklanan metan emisyonlarının azaltılması gerekiyor. Küresel enerji yatırımı 2030'da 3,2 trilyon ABD dolarına yükselecek; bu, 2023 için tahmin edilen seviyelerin yaklaşık %15 üzerinde. İklim finansmanı için hem kamu, hem de özel sektör kaynaklarının bütünleşik bir strateji izlemesi gerekiyor.”

Konferansın açılışında bir konuşma yapan **Sabancı Üniversitesi IICEC Koordinatörü Dr. Mehmet Dođan Üçok**, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğin enerji alanında gelişmesi gerektiğini işaret ederek “Sürdürülebilir enerji kavramı; çevrenin korunması, çevresel sürdürülebilirlik hedeflerini destekleme, ekonomik faydalar, enerji teknolojilerinin ve enerji üretimindeki kaynakların daha verimli kullanılması gibi alt başlıklarla sürdürülebilir enerji çok yönlü faydalar sunuyor. Bu bağlamda geleceğin teminatı olarak sürdürülebilir enerjinin artık tercih olmaktan çıkıp ekonomik ve sosyal zorunluluk haline geldiğini görmekteyiz” dedi.